

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2022. március 24.
(OR. en)

7566/22

JAI 397
MIGR 93
ASILE 35
SOC 182
EMPL 117
EDUC 101
SAN 185

FEDŐLAP

Küldi:	az Európai Bizottság főtitkára részéről Martine DEPREZ igazgató
Az átvétel dátuma:	2022. március 23.
Címzett:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, az Európai Unió Tanácsának főtitkára
Biz. dok. sz.:	COM(2022) 131 final
Tárgy:	A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, AZ EURÓPAI TANÁCSNAK, A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK Az ukrajnai háború elől menekülők fogadása: Európa felkészül a szükségletek kielégítésére

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a COM(2022) 131 final számú dokumentumot.

Melléklet: COM(2022) 131 final

Brüsszel, 2022.3.23.
COM(2022) 131 final

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, AZ EURÓPAI
TANÁCSNAK, A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS
BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK**

**Az ukrajnai háború előtt menekülők fogadása: Európa felkészül a szükségletek
kielégítésére**

Az Ukrajna elleni orosz invázió kezdete óta eltelt mindössze négy hét alatt mintegy három és fél millióan, főleg nők és gyermekek érkeztek az Európai Unióba. Az érkezők száma és az a rövid idő, amelynek leforgása alatt mindez történt, egyaránt példa nélküli. Az EU továbbra is fáradhatatlanul támogatja az ukrainai humanitárius katasztrófa áldozatait, ez a közlemény ugyanakkor az országból menekülők támogatására irányuló EU-n belüli intézkedésekre összpontosít.

A tagállamok háborúra adott közös válaszában központi eleme, hogy az EU befogadja az otthonukat elhagyni kényszerülő menekülő személyeket¹. Az uniós szintű fellépés tükrözi az emberek által Unió-szerre tanúsított eltökéltséget, együttérzést és szolidaritást, valamint a nemzeti és helyi hatóságok, a nem kormányzati szervezetek, a közösségi egyesületek és a vállalkozások által tett hatalmas erőfeszítéseket.

Jelenleg, helyesen, a hangsúly az érkezők azonnali befogadásának és védelmének szükségességén van. Az EU folyamatos támogatást nyújt a tagállamoknak a határon való segítségnyújtás, a befogadás és a polgári védelem terén. E közlemény felvázolja az arra vonatkozó elképzelést, hogy az EU miként fogja támogatni munkájukat a továbbiakban.

Az érkezők EU általi fogadását az átmeneti védelemről szóló irányelv² első alkalommal történő aktiválása fémjelzi, aminek köszönhetően az EU gyors és hatékony segítséget és egyértelmű jogállást biztosít számukra. A konfliktus miatt lakóhelyüket elhagyni kényszerült ukrán állampolgárok és Ukrajnában élők³, valamint családtagjaik az Európai Unió egész területén példa nélkül álló védelemre jogosultak, beleértve a szálláshoz, az oktatáshoz, az egészségügyi ellátáshoz és a munkához való hozzáférést. Ez továbbra is így lesz, mivel egyre több ember kényszerül elhagyni Ukrajnát. A kihívást most e jogok gyakorlati érvényesítése jelenti.

Az érkezőknek sok esetben el kellett szakadniuk családtagjaiktól. Különös aggodalomra ad okot az Ukrajnából érkező gyermekek nagy száma. Az ENSZ becslése szerint ők tehetik ki az érkezők felét. Ezek a gyermekek szörnyűségeken mentek keresztül, és különleges védelemre, gondozásra és pszichoszociális támogatásra szorulnak. Sokan közülük kísérő nélküli kiskorúak, vagy szülők nélkül érkeznek. Mindegyiküknek arra van szüksége, hogy biztonságban érezze magát, iskolába járjon és visszanyerje a stabilitás érzését, és meg kell védeni őket a visszaélés és az emberkereskedelem potenciális kockázatával szemben.

A kihívás kezeléséhez közös megközelítésre és valódi szolidaritásra van szükség. Az átmeneti védelemről szóló irányelvre vonatkozó új operatív iránymutatás⁴ segíteni fogja az érkezők jogainak következetes és hatékony biztosítását, valamint a tagállamokra háruló új

---

¹ Közlemény a menekültek és az ukrainai háború elől menekülők iránti európai szolidaritásról, COM(2022) 107 (2022.3.8.).

² A Tanács (EU) 2022/382 végrehajtási határozata a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek Ukrajnából való tömeges beáramlása tényének megállapításáról.

³ Az (EU) 2022/382 tanácsi végrehajtási határozat előírja, hogy az ukrán állampolgárok mellett az Ukrajnában nemzetközi védelemben részesülő harmadik országbeli állampolgárok vagy hontalan személyek és családtagjaik számára átmeneti védelmet kell biztosítani, amennyiben 2022. február 24-én vagy azt megelőzően Ukrajnában tartózkodtak. Azokat a harmadik országbeli állampolgárokat, akik február 24-én vagy azt megelőzően állandó tartózkodási engedéllyel tartózkodtak Ukrajnában, és akik nem tudnak biztonságosan visszatérni származási országukba, a tagállamoknak átmeneti védelemben vagy a nemzeti joguk szerinti megfelelő védelemben kell részesíteniük. A tagállamok átmeneti védelmet biztosíthatnak más olyan harmadik országbeli állampolgárok számára is, akik jogszerűen tartózkodtak Ukrajnában, és nem tudnak visszatérni származási országukba.

⁴ Közlemény – Operatív iránymutatás az átmeneti védelem végrehajtásához, C(2022) 1806 (2022.3.21.).

feladatok ellátását. Az iránymutatás rendszeresen frissül, hogy a tagállamok támogatást kapjanak a mindennapi kihívások és a felmerülő új helyzetek kezeléséhez.

Máris megkezdte működését a tagállamok közötti együttműködés koordinálására szolgáló szolidaritási platform. Elsőként a rendkívüli nyomás alatt lévő Moldovából került sor menekülők áthelyezésére. A platform koordinálja a szolidaritási felajánlásokat és az azonosított szükségleteket, többek között a befogadókapacitást⁵. A platform Uniós-szerte biztosítani fogja a létesítmények és szolgáltatások lehető leghatékonyabb kihasználását azáltal, hogy összekapcsolja az összes uniós szintű eszközt a tagállamok szükségleteinek kielégítése érdekében. Ennek során kiemelt figyelemben részesülnek a legkiszolgáltatottabb személyek, különösen a gyermekek. Működésének első hetében hat tagállam és Norvégia tett felajánlást Ukrajnából menekülő személyek befogadására, akik jelentősen megterhelték Moldova befogadókapacitását. A szolidaritási platform gyors végrehajtása és eredményessége szempontjából alapvető fontosságú az összes érdekelt fél, tagállam és ügynökség aktív részvétele. Az átlátható és naprakész tagállami adatok⁶ kulcsfontosságúak lesznek a hatékony koordináció szempontjából, hogy a menekülőket az elegendő kapacitással rendelkező tagállamokba lehessen átirányítani.

Tekintettel a szükségletek nagyságrendjére, a társadalom minden szegmense részt vesz az átmeneti védelemhez kapcsolódó jogok – a lakhatás, az oktatás, az egészségügyi ellátás és a munkához való hozzáférés – biztosításában. A civil társadalom, a migránsok által vezetett szervezetek és a diaszpórák közösségei mellett a helyi és regionális önkormányzatokra, a vállalkozásokra, a szociális partnerekre, az egészségügyi, szociális és foglalkoztatási szolgálatokra, a gyermekvédelmi szolgálatokra, a gyermekgondozási létesítményekre és az iskolákra is fontos szerep hárul. Ezt a kötelezettségvállalást egy jelentős, új uniós szintű erőfeszítés fogja támogatni, amely maximalizálja a rendelkezésre álló finanszírozás hatását, és kiaknázza a szakértői hálózatok széles skáláját.

Az Ukrajna elleni háború miatt nagy számban Európába érkező menekültek támogatása emberségességet és rugalmasságot igényel. Ez komoly kihívást jelent a hatékony szervezés és koordináció szempontjából az EU számára, de az ukrán hatóságok és a nemzetközi partnerek viszonylatában is. Az EU példátlan kihívással néz szembe. Értékeinknek és az európai életmódnak megfelelően az EU közös erővel támogatja a segítségre szorulókat.

A Bizottság:

- ***mobilizálja a fő hálózatokat, hogy a szolidaritási platformon keresztül támogassa a tagállamokat az EU-szerte rendelkezésre álló erőforrások és szakértelem lehető leghatékonyabb felhasználásában,***
- ***segíti a tagállamokat az uniós források gyors és rugalmas felhasználásában, hogy a tagállamok, a legfontosabb szervezetek és a civil társadalom által az átmeneti védelemhez kapcsolódó jogok gyakorlati érvényesítése érdekében tett erőfeszítések mielőbb testre szabott finanszírozásban részesüljenek,***
- ***célirányos struktúrákat hoz létre, hogy az első belépés helye és az úti cél szerinti tagállamok, valamint a kulcsfontosságú szolgáltatások nyújtói a lehető leggyorsabban alkalmazhassák a rendelkezésre álló legmegfelelőbb eszközöket.***

⁵ E munka alapját a politikai szintű integrált válságelhárítási mechanizmus keretében a tagállamok által szolgáltatott iránymutatás képezi.

⁶ Többek között a tagállamok területén tartózkodó személyek számára és a személyek mozgására, valamint a szabad elhelyezési kapacitásokra vonatkozó adatok.

I. BIZTONSÁGOS MENEDÉK EURÓPÁBAN

Az orosz agresszió miatt az ukránoknak akarattuk ellenére kellett elhagyniuk az országukat, és sokan remélik, hogy hazatérhetnek. Továbbra is igen bizonytalan, mikor nyílik erre lehetőség. **Azonnali** támogatásra van tehát szükség, de fel kell készülni a **hosszabb idejű tartózkodás lehetőségére** is. Ezt tükrözi az átmeneti védelemről szóló irányelv kialakítása, amely egy kezdeti egyéves, majd azt követően két alkalommal, egyenként hat hónapos időtartamra automatikusan meghosszabbítható átmeneti védelemről rendelkezik. A tagállamoknak nyújtott támogatás a jelenlegi kihívások kezelésére és az azokhoz kapcsolódó, előrelátható, középtávú igények kezelésére egyaránt irányul.

A 2021 és 2027 közötti időszakra vonatkozó, az integrációról és a befogadásról szóló cselekvési terv⁷ szilárd keretet biztosít, amely irányt mutat a munkához és segít összekapcsolni a lakóhelyüket elhagyni kényszerült ukrán személyeket és a befogadó közösségeket. A cselekvési terv hangsúlyozza annak fontosságát, hogy az intézkedések kialakítása során az érdekeltek széles körét – köztük magukat az újonnan érkezőket és a diaszpórák közösségeket is – be kell vonni. Ez alapvető fontosságú a hatékony kommunikáció, az önrendelkezés és a szerepvállalás szempontjából. A koordináció szintén fontos, hogy a hatóságok, a jótékonyági szervezetek és a civil társadalom tevékenysége a leghatékonyabban egészítse ki egymást, lehetőség szerint az ukrán hatóságokkal együttműködésben. A Bizottság mozgósította az Erasmus+ programot, az Európai Szolidaritási Testületet és a kulturális közösségeket, hogy tevékenységük kiigazításával támogassák az érkezőket.

Az új érkezőknek és a befogadó közösségeknek **a lehető leghamarabb célzott támogatásban** kell részesülniük. Ezt mutatja, hogy máris széles körű támogatásra szorul, illetve támogatásban részesül elsősorban az Ukrajnával közvetlenül szomszédos Lengyelország, Románia, Magyarország és Szlovákia. A hangsúly hamarosan a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek letelepedésének támogatására helyeződik. A külső segítségre való ráutaltság csökkentésének és a befogadó közösségekkel való kapcsolatok erősítésének legjobb módja az, ha az érkezők segítséget kapnak bizonyos fokú pénzügyi önállóság eléréséhez – leginkább a készségeiknek és képességeiknek megfelelő munka megtalálása révén –, és biztosítják számukra a lakhatást, valamint az oktatáshoz, az egészségügyi ellátáshoz és más szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférést. Amennyiben lehetséges, az ukrán hatóságok még rendelkezésre tudnak bocsátani olyan nyilvántartásokat és adatokat, amelyek segítenek a tagállamoknak a célzott segítségnyújtás hatékonyságának növelésében, és az EU mindent megtesz az okmányokkal nem rendelkezők támogatása érdekében is.

Az újonnan érkezők támogatásának egyik központi eleme az őket megillető jogokkal kapcsolatos **tájékoztatás**. A határon nyújtott tájékoztatás már eddig is nagyon hasznosnak bizonyult. Az Ukrajnából menekülők támogatását szolgáló honlap⁸ azzal a céllal jött létre, hogy segítsen a menekülőknek abban, hogy tisztában legyenek az EU-ban őket megillető jogokkal. A honlap tájékoztat a határátlépésről, valamint a személyeket az érkezéskor és a továbbutazáskor megillető jogokról. A Bizottság továbbra is együttműködik az uniós ügynökségekkel, a tagállamokkal, ENSZ-szervezetekkel és más partnerekkel annak biztosítása érdekében, hogy a menekülők megkapják a szükséges tájékoztatást, valamint hogy visszaszorítsa az oroszbarát dezinformációt, amelynek célja, hogy kétséget és bizonytalanságot keltsen.

⁷ COM(2020) 758 final (2020.11.24.).

⁸ [Tudnivalók az ukrainai háború menekültjei számára](https://tundnivalok.eu)|Európai Bizottság (europa.eu)

A pontos adatok szintén kulcsfontosságúak az uniós válaszlépések szempontjából, többek között az érkezők szükségleteire, konkrét kiszolgáltatottsági tényezőire és egészségi állapotára, családi kötelekeire, korcsoportjára és készségeire, valamint az Európán belüli választott úti céljára vonatkozó adatok. Alapvető fontosságú, hogy a tagállamok pontos, összehasonlítható és naprakész adatokat osszanak meg egymással, hogy a szolidaritás valamennyi területen hatékonyan valósulhasson meg. A migrációs felkészültségi és válságkezelési mechanizmus uniós hálózata már jelenleg is értékes adatokat oszt meg, és a jövőben olyan konkrét kérdésekre fog összpontosítani, mint a kísérő nélküli kiskorúak és a fogyatékkal élő személyek száma vagy a családok befogadására alkalmas kapacitás. A szolidaritási platform és más fontos hálózatok máris működésbe léptek, hogy összekapcsolják a kapacitást és a szükségleteket, és például meghatározzák, hol van olyan készséghiány, amelyet az új érkezők pótolni tudnak. Szintén meg fogják vizsgálni a népességmozgással kapcsolatos adatok gyűjtésének további lehetséges módjait.

Az Ukrajnából az EU-ba érkezők támogatásának részét fogja képezni a **kulturális és nyelvi akadályok** áthidalására irányuló segítségnyújtás. Ez a felnőttek és a gyermekek esetében egyaránt érvényes. Az EU olyan kezdeményezésekkel tud segíteni, mint a fogadóközpontok támogatása, a helyi közösségekkel és közszolgáltatásokkal kapcsolatos gyakorlati iránymutatást tartalmazó weboldalak, az ukrán nyelv hozzáadása a munkakeresést támogató eszközökhöz, valamint a meglévő ukrán nyelvű e-oktatási honlapok népszerűsítése. Az ukrán nyelv nemrég bekerült az Európai Bizottság elektronikus fordítási eszközének nyelvei közé, és azt a nemzeti közigazgatási szervek igénybe vehetik munkájuk támogatása céljából.⁹ Az integrációt célzó forrásoknak köszönhetően az összes korosztály számára azonnal biztosított lesz a nyelvtanulás lehetősége. Többek között a diaszpóra tagjai és maguk az érkezők kulturális közvetítőként és tolmácsként szintén segíteni tudják az interkulturális integrációt.

Az Ukrajnából érkezők megszokott életbe való visszailleszkedésének részét képezi az uniós **bankszámlához való hozzáférés**, hogy szociális juttatásokat vagy fizetést kaphassanak, és tudjanak fizetni. Az átmeneti védelemben részesülők joga, hogy alapszintű bankszámlával rendelkezzenek¹⁰. A Bizottság ennek megvalósítása érdekében kapcsolatban áll a bankszektoral. A tájékoztató kampányok erre is ki fognak terjedni. Az átmeneti védelemről szóló irányelv végrehajtására vonatkozó iránymutatás többek között azt ajánlja a tagállamoknak, hogy már a tartózkodási engedély kiállítását megelőzően könnyítsék meg a bankszámlanyitást.

Az EU nem csupán fogadni akarja a háború elől menekülőket, hanem **biztonságukról** is gondoskodni akar Európában. Azok túlnyomó része, akiknek sikerült eljutniuk az Unióba, nő, gyermek és időskorú; összességében az érkezők mintegy fele gyermek. Alapvető fontosságú, hogy közülük senki ne legyen új veszélyeknek kitéve ebben az új helyzetben. A nem kormányzati szervezetek és a határ menti régiókban tevékenykedő szereplők hangsúlyozták annak a kockázatát, hogy az emberek hamis szállás- és közlekedési ajánlatoknak esnek áldozatul és embercsempészek kezébe kerülnek. A gyermekek, a kísérő nélküli kiskorúak és az árvák különösen nagy veszélynek vannak kitéve, és az első belépéskori nyilvántartásba vétel kulcsfontosságú annak biztosításához, hogy a gyermek mindenek felett álló érdeke mindenkor tiszteletben legyen tartva. Minden egyes gyermek útjának nyomon követhetőnek kell lennie attól a pillanattól kezdve, hogy elhagyja Ukrajnát, egészen a célországba való megérkezéséig. Az Europol arról számolt be, hogy az embercsempészek a határon

---

⁹ Gépi fordítás közigazgatási szervek számára — eTranslation (europa.eu)

¹⁰ Lásd a fizetési számlákról szóló 2014/92/EU irányelvet.

megkörnyékezik a kísérő nélküli kiskorúakat, és felhívta a tagállamok figyelmét arra, hogy jelentsék a gyanús eseteket. A nevelőszülőkre és más befogadókra vonatkozó „átvilágítás” és ellenőrzés terén alkalmazandó nemzeti jogszabályokat és eljárásokat a gyermek mindenek felett álló érdekével összhangban maradéktalanul tiszteletben kell tartani. Az emberkereskedelem elleni küzdelemmel foglalkozó nemzeti előadók hálózata elkötelezetten támogatja a szállást és közlekedést biztosító szervezetek és személyek nyilvántartásba vételét. A fegyveres konfliktus elől menekülő nők és lányok különös kockázatnak vannak kitéve, és védelmük célzott intézkedéseket igényel.¹¹

Az uniós fellépést az alapvető jogok teljeskörű védelmének kell vezérelnie, függetlenül az érkezők nemzetiségétől vagy etnikai származásától. Valamennyi uniós intézkedésnek különös figyelmet kell szentelnie a megkülönböztetésmentességre és a hátrányos megkülönböztetés kockázatának fokozottan kitett egyes csoportok, többek között a **roma és más kisebbségek**, valamint az **LMBTIQ** közösség sajátos sebezhetőségeire az első belépéstől a fogadáson át az integrációig.

2. A GYERMEKEK KIEMELT VÉDELME

A Ukrajna elleni orosz invázió miatt Ukrajnából elmenekült személyek fele gyermek. Az EU határozottan elsőbbséget élvező feladatának tekinti annak biztosítását, hogy e gyermekek megfelelő ellátásban részesüljenek. Ehhez különös erőfeszítésre van szükség, azonosításuktól és nyilvántartásba vételüktől kezdődően. Valamennyi közszolgálatnak, valamint a civil társadalomnak fel kell készülnie a reagálásra és annak biztosítására, hogy a gyermekek jogai és mindenek felett álló érdeke védelmet élvezzenek. Az uniós forrásokból támogatható a társadalmi befogadás, ösztönözhető az ellátás és a pszichológiai tanácsadás, valamint az oktatás.

Az Ukrajnából menekülő gyermekek háborús traumákon mentek keresztül, és viselik annak következményeit. Garantálni kell, hogy e gyermekek megkülönböztetésmentesen, **mielőbb élhessenek jogaikkal**, beleértve a szükséges pszichoszociális támogatást, egészségügyi ellátást és oktatást (lásd lentebb)¹². A gyermekeket koruknak megfelelően, a gyermekvédelem területére szakosodott személyzet bevonásával tájékoztatni kell a helyzetükről. Különös figyelmet és támogatást igényelnek az árva, kísérő nélküli vagy családjuktól elszakadt gyermekek, a sajátos nevelési igényű vagy fogyatékkal élő gyermekek esetében pedig egyedi intézkedések szükségesek.

A tagállamok gyermekekkel foglalkozó nemzeti hatóságai és gyermekvédelmi szolgálatai kulcsszerepet töltenek be az Ukrajnából érkező gyermekek megfelelő megsegítése és védelmük biztosítása szempontjából. Az ifjúsági szervezetek és az ifjúságsegítők szintén fontos szerepet játszhatnak abban, hogy az Ukrajnából érkező gyermekek konkrét segítséget és pszichológiai támogatást kapjanak.¹³ A pszichológiai traumák kezelése és a beilleszkedés elősegítése terén szintén fontosak a kulturális és sporttevékenységek. Rendkívüli jelentőséggel bírnak a megfelelően összehangolt, egyértelmű feladatkörök és a kapcsolattartó pontok.

¹¹ Lásd a Bizottságnak a nők elleni erőszak és a kapcsolati erőszak elleni küzdelemről szóló irányelvre irányuló javaslatát, COM(2022) 105 (2022.3.8.).

¹² Közlemény – Operatív iránymutatás az átmeneti védelem végrehajtásához, C(2022) 1806 (2022.3.21.).

¹³ Arra kell ösztönözni az ifjúság európai évének érdekelt feleit és nemzeti koordinátorait, hogy nemzeti szinten alakítsák át a programokat, és mozgósítsák a fiatalokat a segítségnyújtás és a szolidaritás kinyilvánítás érdekében.

Az EU gyermekjogi stratégiája átfogó intézkedési keretet biztosít a gyermekek szükségleteinek teljes mértékű figyelembevétele érdekében. Jelenleg zajlik az európai gyermekgarancia¹⁴ **nemzeti koordinátorainak** kijelölése, és ebben a hónapban került sor a nemzeti cselekvési tervek bemutatására. A gyermekgarancia már az Ukrajna elleni orosz inváziót megelőzően is a migráns háttérrel rendelkező gyermekekre összpontosított. A koordinátorok különös szerepet fognak játszani a nemzeti, a regionális és a helyi szintű törekvések előmozdításában és összehangolásában, valamint a bevált gyakorlatok uniós szintű megosztásában. Ezenkívül március 31-én indul az Unió Gyermejjogi Hálózata, amely összefogja a nemzeti képviselőket, a nemzetközi szervezeteket, a nem kormányzati szervezeteket, az ombudsmanokat és magukat a gyermekeket.

Nem szabad megengedni, hogy érkezők nagy száma miatt **a kísérő nélküli gyermekek** nyilvántartásba vétele elmaradjon. Teljes körű és biztonságos támogatást kell kapniuk, és a lehető leghamarabb be kell vonni egy gyermekvédelmi szakembert. Az elválasztott (vagyis a szokásos gondozójuktól eltérő felnőttel érkező) gyermekek esetében a nemzeti hatóságoknak ellenőrizniük kell a gyermek személyazonosságát és a szülői beleegyezést igazoló megfelelő okmányokat. A családfelkutatási programok segítenek abban, hogy a kísérő nélküli kiskorúak újra csatlakozni tudjanak az EU más részein tartózkodó családtagjaikhoz. Ez azonban elhúzódhat, és e gyermekek esetében fokozott körültekintéssel kell kialakítani a hosszú távú megoldásokat. A Bizottság nemzetközi szervezetekkel és a tagállamokkal együttműködve fog törekedni a háború által szétszakított családok újraegyesítésére.

Az ukrainai **intézeti gyerekek**, köztük az árvaházban vagy más menedékhelyen nevelkedő és különösen a fogyatékossággal élő gyerekek esetében kiszolgáltatottságuk és sajátos szükségleteik miatt azonnal be kell vonni a gyermekvédelmi hatóságokat. A gyermek mindenek felett álló érdeke sokszor – a megfelelő biztosítékok mellett – ideiglenesen nevelőszülőknél való elhelyezést vagy más közösségi gondozást tesz szükségessé.

A tagállamoknak különös figyelmet kell fordítaniuk az emberkereskedelem vagy az emberrablás **kockázatának kitett gyermekekre**. Széles körben népszerűsíteni kell az egész EU-ra kiterjedő, az eltűnt gyermekek felkutatására fenntartott telefonos gyermeksegélyvonalat (116000). A megújított Schengeni Információs Rendszer, amely az elkövetkező hónapokban kezdi meg működését, az eltűnt gyermekekre vonatkozó figyelmeztető jelzéseken túlmenően „preventív” figyelmeztető jelzések rendszerbe való bevitelét is lehetővé fogja tenni. Teljes mértékben élni kell ezzel a lehetőséggel.

A Bizottság az átmeneti védelemben részesülők áthelyezésére vonatkozó általános iránymutatás mellett konkrét eljárási standardokat dolgoz ki **a kísérő nélküli kiskorúak áthelyezésére** vonatkozóan. Erre a tagállamok, az EU és az ENSZ-szervezetek együttműködése keretében kerül sor, biztosítva a gyermek mindenek felett álló érdekének elsőbbségét. Az iránymutatás megosztásra kerül az összes érintett hatósággal annak biztosítása érdekében, hogy a keretnek megfelelően valamennyi kísérő nélküli és elválasztott gyermek esetének kezelése – sürgősségtől függetlenül – a megfelelő biztosítékok mellett történjen. A szolidaritási platform prioritásként fogja kezelni a kísérő nélküli kiskorúak biztonságos áthelyezését (lásd alább).

---

¹⁴ COM(2021) 142, 2021.3.24. Lásd még: A Bizottság közleménye – A migráns gyermekek védelme (COM(2017) 211, 2017.4.12.). Az európai gyermekgaranciával összhangban a tagállamok gondoskodnak arról, hogy a rászoruló gyermekek hozzáférjenek az ingyenes koragyermekkori neveléshez és gondozáshoz, az oktatáshoz, az ingyenes egészségügyi ellátáshoz, az egészséges táplálkozáshoz és a megfelelő lakhatáshoz. A migráns háttérrel rendelkező gyermekek alkotják az egyik fő célcsoportot.

3. AZ OKTATÁSHOZ VALÓ HOZZÁFÉRÉS

Az Ukrajnából menekülők jelentős hányada gyermek, ezért az oktatási rendszerek **hatalmas logisztikai kihívással néznek szembe, és jelentős társadalmi felelősséget viselnek**. A gyermekek koragyermekkorai nevelésbe vagy iskolai oktatásba való gyors visszatérése fontos tényező lesz a stabilitás helyreállításában, és hozzájárul a pszichés stressz enyhítéséhez. A gyermekek döntő többsége várhatóan elszakadt családokból fog érkezni, sokuk kísérő nélkül. Az iskolák, a szakoktatási és -képzési intézmények, valamint a koragyermekkorai nevelési létesítmények segíthetnek kapcsolatot teremteni a lakóhelyüket elhagyni kényszerült gyermekek és fiatalok, illetve a szociális és egészségügyi szolgáltatók között, ideértve a pszichoszociális támogatást nyújtó intézményeket is, és elősegíthetik a közösségi érzés kialakítását. Az iskoláztatásra jogosult gyermekek száma milliókban mérhető, ami jelentős bővítést követel mind az infrastruktúra, mind a személyzet tekintetében. Ehhez az „Európa együtt” megközelítésmódra van szükség, amelynek keretében az uniós források a meglévő támogatásra építve nemzeti és helyi szinten támogatják a tagállamokat.

Egyes régiókban a menekült gyermekek száma valószínűleg nagyobb lesz, mint másokban. Kezdetben elsősorban az Ukrajnával határos országokban fognak tartózkodni, és ezeknek a tagállamoknak azonnali segítségre van szükségük; hamarosan azonban más európai célországok is fogadhatnak be gyermekeket nagyobb számban, és nekik is célzott támogatásra lesz szükségük. A **legsürgetőbb prioritás**, hogy e gyermekek számára olyan helyet biztosítsanak, ahol biztonságban érzik magukat, és ahol hozzáférhetnek az oktatáshoz, majd ezt követi a nyelvi akadályok és a lelki traumák kezelése. Az eltérő helyi sajátosságok a helyi oktatási rendszerbe való közvetlen integráció és a többségi oktatásba való integrációt előkészítő, átmeneti fogadó osztályok különböző kombinációit teszik szükségessé. Fontos, hogy érkezéskor megtörténjen a kapcsolatfelvétel a családokkal, és hogy a szülők és a gyámok minden szükséges információt megkapjanak¹⁵. Sok gyermek egy időre kimaradt a formális oktatásból, és külön segítséget igényel majd a felzárkózáshoz. Másoknak sajátos nevelési igényeik lesznek. Az iskolarendszeren kívüli oktatási központok fontos szerepet játszhatnak ebben a helyzetben. A pszichoszociális ellátás és a nyelvtanfolyamok mellett fontos a tanórán kívüli olyan tevékenységekhez való hozzáférés is, mint a sport- és kulturális tevékenységek. A további támogatás, beleértve az ukrán ajkú tanárok felvételét, elősegítené az integrációt és a nyelvi akadályok áthidalását.

A tagállamok jelenleg azt vizsgálják, hogy milyen rugalmasságra van szükség, és hogyan lehet gyorsan kiigazítani a **jogi és közigazgatási szabályokat** az iskolarendszerekhez való hozzáférés biztosítása és további tanárok mozgósítása érdekében, többek között az Ukrajnában szerzett oktatási képesítések elismerése révén. Ez az értékelés magában foglalja az oktatás esetleges pénzügyi akadályainak vizsgálatát is. Már most el kell kezdeni a munkát annak érdekében, hogy zökkenőmentesen kezdődhessen meg a következő tanév: fel kell mérni a kapacitásokat, fel kell készíteni a tanárokat, azonosítani kell az egyes specifikus csoportok igényeinek kezelésére vonatkozó lehetőségeket, és gondoskodni kell a nyelvi képzési és fordítási igények kielégítéséről. Ezek az elemek elengedhetetlenek lesznek az inkluzív iskolai környezet biztosításához. Az uniós **kohéziós politikai alapok** segíthetnek az oktatásba való integrációt támogató tevékenységek széles körének finanszírozásában. Idetartoznak a nyelvtanfolyamok is. Az Erasmus+ támogathatja az oktatási személyzet

¹⁵ Az EU Akadémia e-tanulási platformja oktatási támogatást nyújt többek között a menekült gyermekek, felnőtt családtagjaik és gondozóik integrációja érdekében. Az EU Akadémia keretében oktatási célú médiacsatornák üzemeltetésére is sor kerülhet (podcastok, élő és rögzített videobeszélgetések).

ideiglenes munkavállalását ott, ahol a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek nagyobb számban koncentrálódnak, a Bizottság pedig az Erasmus+ nemzeti irodákon keresztül támogatni fogja a megfelelő személyzet és szakemberek toborzására irányuló erőfeszítéseket¹⁶. Amennyiben az intézmények már részt vesznek Erasmus+ együttműködési projekteken, ezeket az új igényekhez lehet igazítani, szorosan együttműködve a kohéziós politikai alapokkal. A Bizottság biztosítani fogja a tagállamok együttműködését, hogy elősegítse a tapasztalatok megosztását és annak meghatározását, hogy mire van szükség a lakóhelyüket elhagyni kényszerült gyermekek oktatásának folytatásához. Támogatni fogja a tagállamokat azáltal, hogy Európa-szerte egyesíti mindazt a szakértelmet, amely a lakóhelyüket elhagyni kényszerült gyermekek nemzeti oktatási rendszerekbe való hatékony – többek között fogadó osztályok és digitális oktatás, valamint a felsőoktatás révén történő – integrációjával kapcsolatban rendelkezésre áll. A Bizottság megszervezi a társaktól való tanulást, és szakpolitikai iránymutatást nyújt a gyermekek és a tizenévesek iskolába, továbbképzésbe vagy továbbtanulásba való integrálásáról.

Bár kiemelt feladat lesz annak elősegítése, hogy a gyermekek a többségi oktatásban való részvétel érdekében elsajátítsák a fogadó ország nyelvét, emellett folytatniuk kell az anyanyelvükön történő készségfejlesztést is, és legalább egy átmeneti időszakban ukrán nyelvű **iskolai tananyagra** lesz szükségük. Az EU Kiadóhivatala az ukrán hatóságokkal együttműködve készen áll arra, hogy a jelenleg az EU-ban tartózkodó tanulók számára ukrán nyelvű tankönyveket nyomtasson. Azok a tananyagok és nyelvtanfolyami anyagok, amelyek jogait a Bizottság be tudja szerezni, elektronikusan is közzétehetők a **School Education Gateway** nyilvános portálon, amely ingyenes tájékoztatást és szakmai továbbképző anyagokat biztosít a tanárok és az oktatásban érdekelt egyéb szereplők számára. Ez a portál egyablakos hozzáférési pontként szolgál majd az ukrainai oktatási anyagokhoz és a tagállamok ukrán nyelvű anyagaihoz. Az ukrán kormány, a tagállamok és más elismert források által kidolgozott anyagok alapján egy további kezdeményezés keretében **uniós székhelyű oktatástechnológiai szolgáltatókkal** indul együttműködés annak érdekében, hogy célzott digitális oktatási tartalmakat biztosítsanak méretezhető helyi platformokon. Ez a kezdeményezés a gyermekek digitális oktatási kínálatához való hozzáférésére is támaszkodni fog; e célból adománygyűjtés szervezhető a polgárok, vállalkozások és közintézmények használaton kívüli, átalakított és új eszközeinek összegyűjtésére. A telecentrumok, az emberek digitális készségeinek fejlesztésével foglalkozó helyi központok szintén segíthetnek az online oktatáshoz és tanuláshoz való hozzáférés biztosításával.

Alapvető fontosságú lesz az Európába újonnan érkező ukrán tanárok kapacitásainak kihasználása. Az **eTwinning közösség** a platform biztonságos terében létrehozott csoportokon keresztül segítheti azokat a tanárokat, akik azzal a kihívással szembesülnek, hogy integrálják az újonnan érkezőket és beszéljenek a háborúról az iskolai órák során. E csoportokhoz az eTwinningben már részt vevő ukrán tanárok mellett minden olyan, újonnan Ukrajnából érkező tanár csatlakozhat, aki kapcsolatot létesített egy iskolával.

Az alap- és középfokú oktatás támogatása mellett már a **felsőoktatási intézmények** is vizsgálják, hogyan fogadják és integrálják az Ukrajnából menekülő hallgatókat és egyetemi oktatókat létesítményeikbe. Rugalmas hozzáállásra van szükség, hogy az átmeneti védelemben részesülő hallgatók, akiknek folytatniuk kell tanulmányaikat, zökkenőmentesen hozzáférhessenek a kurzusokhoz és megfelelő lehetőségeket kapjanak. Ehhez mielőbb meg kell vizsgálni, hogy miként lehet elismerni és figyelembe venni az Ukrajnában szerzett

---

¹⁶ Az [EPALE](#) (Electronic Platform for Adult Learning in Europe) felnőttoktatási platform szintén igénybe vehető.

felsőoktatási krediteket és képesítéseket¹⁷. Ki kell használni az **Erasmus+** finanszírozási program rugalmasságát és a kohéziós politikai alapokkal fennálló szinergiákat a hallgatók oktatásának és a háború elől menekülő felsőoktatási személyzet integrációjának támogatására. A felsőoktatási intézmények és szakemberek vonatkozásában emellett az Erasmus+ elő fogja mozdítani a társaktól való tanulást a tagállamok között.

4. AZ EGÉSZSÉGÜGYI ELLÁTÁSHOZ VALÓ HOZZÁFÉRÉS

Az Ukrajna elleni háború elől menekülők közül sokan törekény egészségi állapotban érkeznek Európába. Sokuk mögött megpróbáltatásokkal teli utazás áll, vagy akár meg is sebesültek. Vannak olyanok, akik már eleve folyamatos kezelést igénylő betegségben szenvednek, vagy várandósak. A közelmúltban átéltek kikezdték sokuk mentális egészségét. A gyermekeknek speciális igényeik vannak, és a pszichoszociális ellátásnak, a táplálkozásnak és a különleges szükségletek vagy fogyatékoságok gondozásának különös prioritást kell élveznie.

Az átmeneti védelemről szóló irányelv hangsúlyozza a hatálya alá tartozó személyek szociális és orvosi ellátáshoz való jogát, beleértve a mentális egészségügyi ellátást is. A Bizottság azt ajánlja, hogy a tagállamok biztosítsanak széles körű hozzáférést a betegségi ellátásokhoz, és vegyék fel az érkezőket a fogadó tagállam egészségügyi ellátórendszerébe. Ez azt is szükségessé teszi, hogy az érkezők egyértelmű tájékoztatást kapjanak az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférésre vonatkozó eljárásról és feltételekről. Néhány meglévő uniós integrációs kezdeményezés már jelenleg is markáns egészségügyi komponenssel rendelkezik¹⁸. A Bizottság mindamelltt meg fogja vizsgálni, miként ismerhető el az ukrán egészségügyi dolgozók, köztük a mentálhigiénés szakemberek képzése annak érdekében, hogy szerepet vállalhassanak az új szükségletek kielégítésében.

A legsürgetőbb prioritás azoknak a kezelése, akiknek sürgősen speciális kórházi kezelésre és ellátásra van szükségük, legyen szó akár sürgősségi ellátásról, akár krónikus betegségek kezeléséről. A Bizottság szolidaritási **mechanizmust**¹⁹ **hozott létre az EU-n belüli betegáthelyezések** érdekében a különösen nagy nyomás alatt álló egészségügyi rendszerekkel rendelkező, Ukrajnával határos tagállamok számára. A tagállamok már 10 000 ágyat bocsátottak rendelkezésre, köztük daganatos betegek, égési sérültek, kezelésre szoruló gyermekek, valamint újszülöttek és kismamák számára. Oltóanyagokat, gyógyszereket, orvostechikai felszereléseket és mentőautókat is szállítottak a nyomás alatt álló tagállamokba.

A Bizottság felkéri a tagállamokat, hogy teljes mértékben használják ki a betegáthelyezésre vonatkozó új eljárási standardokat a mechanizmus keretében működő **korai figyelmeztető és gyorsreagáló rendszer** segítségével. Ezek lehetővé teszik a tagállamok számára, hogy támogatást kérjenek a betegek egészségügyi dokumentációjának hatékony és biztonságos továbbításához, és ismertessék az adott esettel kapcsolatos kulcsfontosságú elemeket, például a betegség jellegét, a kezelés szükségességét és a családi helyzetet. Az egészségügyi felszerelések az **uniós polgári védelmi mechanizmus** (UCPM) tagállamok támogatására irányuló munkájának kulcsfontosságú részét képezik. Míg a fogadó tagállam fedezi a

¹⁷ Ezt a Felsőfokú Tanulmányok és Oklevelek Elismerésével Foglalkozó Nemzeti Információs Központok hálózata fogja támogatni.

¹⁸ Például a városfejlesztési menetrend integrációs partnersége.

¹⁹ https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/news/ukraine-commission-sets-european-solidarity-mechanism-intra-eu-medical-transfers-refugees-and-2022-03-08_en

beérkező betegek kezelésének és ellátásának költségeit, az egészségügyi evakuálást és az egészségügyi felszerelések szállítását az uniós polgári védelmi mechanizmus támogathatja és társfinanszírozhatja. Ez elősegítette, hogy a tagállamok gyógyszereket, hagyományos oltóanyagokat és felszereléseket adományozzanak a sürgős orvosi szükségletek kielégítése érdekében. A betegáthelyezés felgyorsítása érdekében a Bizottság a tagállamokkal és a WHO Európai Regionális Irodájával szoros együttműködésben kész támogatni **betegelosztó központok** létrehozását a leginkább érintett tagállamokban, hogy közvetlenül a határon felállíthassák az első diagnózist, meghatározzák a sürgősséget és kijelöljék a célkórházat. Az uniós polgári védelmi mechanizmus emellett segítheti a tagállamokat az egészségügyi személyzet helyszíni bevetésében.

Az Európai Betegségmegelőzési és Járványvédelmi Központ (ECDC) folyamatosan figyelemmel kíséri az egészségügyi helyzetet, beleértve a fertőző betegségek humanitárius helyzetből eredő kockázatát is. Gyakorlati népegészségügyi iránymutatást és helyszíni támogatást nyújt a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek tömeges beáramlásával szembesülő országoknak. E támogatás alapja, hogy a tagállamok erős járványügyi felügyeleti rendszereket alkalmazzanak²⁰, és kérelmezzék a szükséges helyszíni támogatást a járványok kezeléséhez és a védőoltások számának növeléséhez. Az ECDC **iránymutatást is kiadott a fertőző betegségek megelőzéséről és ellenőrzéséről**²¹, amelyben felhívta az egészségügyi szolgáltatók figyelmét arra, hogy biztosítani kell a szolgáltatásokhoz való hozzáférést és az oltási programok folytonosságát, valamint a mentális és pszichoszociális egészségügyi támogatást.

Ukrajnában alacsony az **átoltottság** az EU-hoz képest, különösen a tuberkulózis, a gyermekbénulás, a kanyaró és a Covid19 tekintetében. A standard gyermekoltások felvételét prioritásnak kell tekinteni, és ennek végrehajtásában segíthetik a nemzeti egészségügyi szakembereket a célzott oltási kampányok. Ebben a szakaszban sokan tartózkodnak befogadóállomásokon vagy más közös szálláshelyeken, és ők különösen ki lehetnek téve a fertőzés kockázatának. A Bizottság Egészségügyi Szükséghelyzet-felkészültségi és -reagálási Hatósága támogatja az oltóanyagok beszerzését és elosztását, figyelembe véve, hogy a gyermekkori védőoltásokhoz több adagra van szükség a teljes védelem érdekében, több hónapra elosztva. Az átoltottság növelésének kulcsa, hogy az oltóanyagok könnyen hozzáférhetők legyenek az Ukrajnából érkezők számára, ami jó kommunikációt és tervezést igényel minden olyan területen, ahol a háború elől menekülők tartósabban letelepednek. A helyzet növelni fogja az EU általános gyógyszerigényét, és az EU és a tagállamok együtt fognak működni az ellátási problémák nyomon követése és kezelése érdekében. Ez az együttműködés kiterjeszthető további oltóanyagok és gyógyszerek beszerzésére is, amennyiben a tagállamok ezt igénylik.

Alapvető fontosságú, hogy könnyen, gyorsan és díjmentesen hozzáférhessenek a **Covid19**-oltáshoz azok, akik még nem kapták meg egészében az első oltási sorozatot vagy a megerősítő oltást. Különösen fontos a legveszélyeztetettebbek biztonságának garantálása. Az EU-ban a Covid19-oltóanyagok készletei elegendőek az Ukrajnából érkezők szükségleteinek fedezésére. A Bizottság azt ajánlja, hogy a tagállamok az érkezési folyamat során biztosítsanak ingyenes Covid19-tesztelést.

---

²⁰ Ez vonatkozhat a szennyvíz vírusok jelenlétét kimutatni hivatott ellenőrzésére is.

²¹ [Operatív népegészségügyi megfontolások a fertőző betegségek megelőzése és leküzdése érdekében Oroszország Ukrajnával szembeni agressziójával összefüggésben \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/health/opinion_en)

A Bizottság a nem kormányzati szervezetekkel és a civil társadalommal együttműködve meg fogja erősíteni a **mentális egészséggel** és a háború elől menekülők **traumatámogatásával** kapcsolatos célzott intézkedéseket. Ez magában foglalja a vészhelyzeti mentálhigiénés támogatás érdekében a helyszínen telepített kapacitások bővítésének támogatását, valamint az ukránul beszélő mentálhigiénés szakemberek hálózatának létrehozását az EU-ban²². „Az EU az egészségügyért” program keretében kezdeményezés indul a mentális egészséggel és jólléttel kapcsolatos bevált gyakorlatok összegyűjtésére és alkalmazására, különös figyelmet fordítva a most érkezők által átélt traumákra.

Az uniós egészségpolitikai platform²³ külön hálózatot hozott létre a népegészségügyi kérdésekkel kapcsolatos információk megosztására és új kezdeményezések koordinálására.

5. MUNKAVÁLLALÁS

A **munkaerőpiacra való belépés** joga az uniós átmeneti védelemben részesülő személyeket megillető jogok egyik kulcseleme. Az esetleges feszültségek elkerülése érdekében közérthetően el kell magyarázni és meg kell értetni, hogy milyen kölcsönös előnyök származnak abból, ha az ukránai háború elől menekülők munkát vállalnak. A korai elhelyezkedés jelentős hatást gyakorolhat az újonnan érkezők életére: lehetővé teheti számukra, hogy gazdaságilag függetlenedjenek, és integrálódjanak a helyi közösségbe, miközben csökkentheti a befogadó közösségek gazdasági terheit. A legtöbb személyt befogadó országok közé tartozó Cseh Köztársaság, Észtország, Lettország, Litvánia, Lengyelország, Románia és Szlovákia szociális miniszterei közös nyilatkozatot tettek közzé, amelyben hangsúlyozták a munkaerőpiac megnyitásának fontosságát. A közös nyilatkozatban²⁴ emellett az uniós támogatás szükségességét is kiemelték.

Az átmeneti védelemről szóló irányelv előírja, hogy az átmeneti védelemben részesülők számára lehetővé kell tenni a **munkavállalói jogviszonyt, az önálló vállalkozói tevékenységet** és a **szakképzésben való részvételt**. A Bizottság felkéri a tagállamokat, hogy a szociális partnerekkel szorosan együttműködve sürgősen hozzanak nemzeti szintű intézkedéseket e rendelkezések végrehajtása érdekében. Az érintetteket tájékoztatni kell jogaikról, hogy a lehető leghamarabb elkezdhessenek dolgozni.

Rájuk vonatkozóan is érvényre kell juttatni az **egyenlő bánásmódra** vonatkozó elveket a bérezés és az egyéb munkafeltételek tekintetében. A Bizottság azt ajánlja a tagállamoknak, hogy a lehető legtagágabban értelmezzék az átmeneti védelemről szóló irányelv által biztosított uniós munkavállalási jogokat, és csak kellően indokolt esetekben tegyenek kivételt a belső piacon való szabad mozgás alól. Az uniós átmeneti védelemben részesülő személyeket megilleti a munkaerőpiacra való belépés joga. A Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy a nemzeti jog szerinti védelemben részesülő személyeket szintén ruházzák fel ezzel a joggal. Ez megkönnyítené, hogy mindazok, akik az EU-ban valamilyen formában védelmet élveznek, pénzügyileg függetlenné váljanak és zökkenőmentesebben integrálódjanak a társadalomba.

²² A Bizottság együtt fog működni a WHO, az UNICEF és más ENSZ-ügynökségek által kidolgozott, a mentális egészséggel és pszichoszociális kérdésekkel kapcsolatos minimumszolgáltatásokra vonatkozó csomag kísérleti projektjével is.

²³ Az „Ukrajna, az EU-val szomszédos tagállamok és Moldova támogatása” elnevezésű speciális hálózat már megkezdte működését.

²⁴ <https://www.lm.gov.lv/en/article/joint-statement-ministers-social-affairs-czech-republic-baltic-states-poland-romania-and-slovakia>

Az EU kohéziós forrásainak, az európai menekültekre irányuló új kohéziós fellépésnek (CARE) és a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alapnak az egyik fontos feladata, hogy segítsen az újonnan érkezőknek megszerezni az uniós munkavállaláshoz szükséges készségeket. Ilyen segítség lehet pl. nyelvtanfolyam, tanácsadás, alapképzés vagy üzleti támogatás, amelyekkel az érintettek **felkészülhetnek az elhelyezkedésre** vagy a vállalkozásindításra, és amelyek tartalmát a tagállamok az igényekhez igazíthatják. A nyelvi és az alapvető digitális készségek elsajátítására a készségfejlesztési paktum keretében működő hálózatok is alkalmasak lehetnek; ezek révén a regionális és önkormányzati hatóságok, az oktatási szervezetek és az Ukrajnából menekülő embereket támogató nem kormányzati szervezetek összekapcsolhatók egymással. A Bizottság felvette az ukrán nyelvet a harmadik országbeli állampolgárok **készségprofil-készítő uniós eszközébe**, hogy segítséget nyújtson az ukrán álláskeresőknél és azoknak, akik folytatni kívánják tanulmányaikat.

Az Ukrajna elleni háború elől menekülők között nagyon sok a nő, akik az EU-ban gyakorlatilag egyedülálló szülők. Ahhoz, hogy ezek a nők munkát tudjanak vállalni, elengedhetetlen a **gyermekgondozáshoz** és az iskola előtti neveléshez való hozzáférés biztosítása. A CARE forrásaiból a vonatkozó szolgáltatások és infrastrukturális megoldások is támogathatók.

A munkáltatóknak és a képzési intézményeknek ismerniük kell az Ukrajnából érkezők készségeit. A Bizottság új iránymutatásokat dolgoz ki az Ukrajnában szerzett **szakmai képesítések elismerésének** megkönnyítése érdekében, és továbbra is együttműködik az Európai Képzési Alapítvánnyal, hogy összevesse az Európai Képesítési Keretrendszert és az ukrán képesítési keretrendszert. A Bizottság emellett vizsgálja, hogyan lehetne a tanulási eredményeket igazoló európai digitális tanúsítványok segítségével digitális formában újra kibocsátani a háború elől menekülők okleveleit, ha azok nincsenek meg nekik. Az Európai Képzési Alapítvány jelenleg olyan információs weboldal létrehozásán dolgozik, ahol az ukránok segítségért folyamodhatnak a képesítésük elismerése és lefordítása kapcsán.

Az átmeneti védelemről szóló irányelv által biztosított jogok között szerepel a felnőttoktatáshoz és a szakképzéshez való jog is. Az Ukrajnából érkezők átképzéséhez nyújtott támogatás hozzájárulhat az EU munkaerőpiaci igényeinek kielégítéséhez és a **szakemberhiány** kezeléséhez is. Az Európai Munkaügyi Hatóság 28 hiányszakmát nevezett meg²⁵; ezek az uniós munkahelyek 14 %-át teszik ki. Az Európai Szakképzésfejlesztési Központ (Cedefop) az Európa-szerte meghirdetett állások millióinak elemzésével méri fel, hogy hol milyen készségekre van szükség. A nemzeti foglalkoztatási szolgálatok kulcsszerepet fognak játszani az arra irányuló aktív munkaerőpiaci intézkedésekben, hogy kiaknázzák az újonnan érkező álláskeresők készségeit, és kiközvetítsék őket a munkáltatókhoz. A Bizottság felkérte a tagállamok foglalkoztatási szolgálatait, hogy gyűjtsék össze a hatályban lévő intézkedésekkel kapcsolatos tudnivalókat, a későbbiekben pedig célzott iránymutatást fog készíteni az Ukrajnából származó munkavállalók munkaerőpiaci integrációjáról, a vidéki térségeket is beleértve. A tervek szerint az ukrán induló vállalkozásokat egy célzott rendszer támogatná, amely kezdetben az „Erasmus fiatal vállalkozóknak” program keretében rendelkezésre álló eszközökre épülne. Az új vállalkozások indításához az Enterprise Europe Network nyújthat támogatást.

A Bizottság feltérképezi az Ukrajnából újonnan érkezők készségeit, és összekapcsolja őket a foglalkoztatási szolgálatokkal, a betölthető állásokkal és a munkáltatókkal, valamint ezzel

---

²⁵ Jelentés a munkaerőhiányról és -túlkínálatról, Európai Munkaügyi Hatóság, 2021. november.

párhuzamosan kísérleti jelleggel elindítja az **uniós tehetségbázis** kezdeményezést. Olyan webes eszközről van szó, amelynek segítségével a pályázók számot adhatnak készségeikről és munkábaállási lehetőségeikről. A kísérleti projekt figyelembe veszi a tagállamokban, például Portugáliában és Romániában folyamatban lévő sikeres kezdeményezéseket. A Bizottság a kísérleti projektet a tagállamokkal együtt dolgozza ki, a szociális partnerek és az érintett szereplők bevonásával. A tervek szerint a tehetségbázis nyáron kezd meg működését. A platform elsősorban olyan kiemelt helyzetekben nyújt segítséget, amikor például a lakóhelyüket elhagyni kényszerült gyermekek számára tanárookra, vagy az újonnan érkezőket segítő, kulcsfontosságú szolgáltatások nyújtásához nyelvtanfolyamokra, tolmácsokra vagy egészségügyi szakemberekre van szükség.

A Bizottság együtt fog működni a **szociális partnerekkel**, hogy tájékoztassa a védelemben részesülőket és a **magánszektorbeli szereplőket** arról, milyen jogokat garantál az átmeneti védelem és milyen munkaközvetítő programok léteznek. További fontos multiplikátorközönség az Európai Integrációs Hálózat és az európai integrációs partnerség. A Bizottság meg fogja erősíteni a partnerséget, és ki fogja terjesztetni az Ukrajnából menekülők munkaerőpiaci integrációjára. Ezek a hálózatok az ukrán diaszpórával folytatott együttműködésre építve hozzájárulhatnak ahhoz, hogy civil mentorálási programok szülessenek.

6. HOZZÁFÉRÉS A SZÁLLÁSHOZ ÉS A LAKHATÁSHOZ

Az Ukrajnából menekülőknek azonnali menedékre van szükségük. Az elsők között érkezők gyakran közvetlenül családtagoknál vagy barátoknál húzták meg magukat. Azonban egyre több olyan menekült érkezik, akik nem tudják, hová is mehetnének. Az átmeneti védelemről szóló irányelv szerint a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy az érkezők megfelelő (és a sajátos igényeiket kielégítő) szálláshelyhez jussanak, illetve megkapják a szálláshoz jutáshoz szükséges eszközöket. Ez a szolidaritási platform munkájának része: a szállás és a lakhatás fontos meghatározó tényezője lesz annak, hogy a tagállamok miképpen tudják megosztani az emberek fogadására irányuló erőfeszítéseiket.

Az érkezők azonnali szükségleteinek kielégítése érdekében már jelenleg is magánszemélyek ezrei biztosítanak lakhatást és segítséget, ezzel is kiegészítve a tagállamok hivatalos befogadási kapacitását. Ez a nagylelkűség azt bizonyítja, hogy ebben a példa nélküli helyzetben Európa szolidáris és egységesen céltudatos. A „**biztonságos otthonok**” elnevezésű új kezdeményezés támogatni fogja azokat az európaiakat, akik felajánlották otthonaikat. Ennek érdekében azokra a kezdeményezésekre épít, amelyeket egyes tagállamok, illetve regionális és helyi szereplők már elindítottak, maximalizálja a meglévő uniós források e célra történő felhasználását, és szükség esetén célzott finanszírozást és online forrásokat mozgósít. Támogatni fogja továbbá a helyi, nemzeti és uniós szintű új, innovatív partnerségeket, és hasznosítani fogja a közösségi szponzorálási programok tapasztalatait.

A tagállamok a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alap, valamint a kohéziós alapok mozgósításával erősíthetik meg befogadórendszereiket. Azoknak a tagállamoknak, amelyeknek a menedék, az ellátás és a szolgáltatások biztosítása érdekében bővíteniük kell a befogadási kapacitásukat, alkalmazhatják a sürgős közbeszerzésekre előirányzott szabályokat, ahogyan az a 2015–2016-os migrációs válság idején is történt.

A Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy a szolidaritási platformon keresztül hangolják össze az Ukrajna elleni háború elől menekülő személyek továbbutazását: kössék össze tömegközlekedéssel az érkezés, az áthaladás és a célállomás szerinti legfontosabb pontokat.

Ennek során figyelembe kell venni a tagállamok befogadási kapacitásait. E koordinációs tevékenység célja, hogy biztosítsa az emberek méltóságteljesebb utazását a választott célállomás felé, Európa-szerte kiegyenlítse az erőfeszítéseket, és kiszámíthatóbbá tegye a cél- és tranzitországok számára az érkezők számát.

Rövid időn belül azonban **állandóbb lakhatási megoldásokra** lehet szükség, amelyeket integrálni kell a tagállamok tágabb lakáspolitikáiba, figyelembe véve az újonnan érkezők igényeit és azoknak a befogadó közösségeknek a szükségleteit, ahol a lakhatás eleve nyomásnak van kitéve. Az Európai Regionális Fejlesztési Alap segít szociális lakhatást biztosítani a közösségben élő családok és egyének számára; az alap fedezheti a lakásvásárlást és -felújítást is. Ezen túlmenően szóba jöhet az alaplakbér bevezetése is. Az Európai Szociális Alap támogathatja a közösségi alapú szolgáltatásokat és szállást, mindenekelőtt a különleges szükségletekkel rendelkezők, a fogyatékossgal élők, a gyermekek és az idősek számára.

7. TEVÉKENY SZOLIDARITÁS

Példa nélküli ütemben érkezik rengeteg háborús menekült az EU-ba. Ezt a kihívást az Unió jelenleg sikerrel állja, elsősorban a Lengyelországban, Romániában, Magyarországon és Szlovákiában tett rendkívüli erőfeszítésekre építve. Hatóságok, civil szervezetek és magánszemélyek hatalmas odaadással segítik a rászorulókat.

Az EU garantálni fogja, hogy a tagállamok minden szükséges támogatást megkapjanak. A Bizottság a Veszélyhelyzet-reagálási Koordinációs Központon keresztül a hét minden napján napi 24 órában dolgozik azon, hogy rendelkezésre álljon a segítség, az uniós ügynökségek pedig a tagállamok kérésével összhangban megerősítették szerepvállalásukat. A Frontex eddig összesen több mint 250 főt mozgósított, és ez a szám tovább fog emelkedni. Az Európai Unió Menekültügyi Ügynöksége eleget tesz a tagállamok támogatás iránti kérelmének, az Europol pedig fokozottabban támogatja a tagállamokat.

A tagállamok, a Bizottság és az uniós ügynökségek képviselői a **szolidaritási platform** keretében feltérképezik és megvizsgálják a tagállamok szükségleteit, és koordinálják az operatív nyomon követést. A platform a rendszeres információcsere révén átfogó összegzést készít a tagállamok befogadási kapacitásáról, és közvetít a segíteni kívánók és a segítségre szorulóknak között. A platform emellett szerepet játszik a menekülteknek a nagy nyomás alatt lévő tagállamokból a megfelelő befogadói kapacitással rendelkező tagállamokba történő áthelyezésében is. Emellett szorosan együtt fog működni a Tanács politikai szintű integrált válságelhárítási mechanizmusával és az EU migrációs felkészültségi és válságkezelési hálózatával, hogy feltérképezze a szükségleteket, az erőforrásokat és az intézkedéseket. Különös figyelmet fordít a legkiszolgáltatottabbak, különösen a gyermekek szükségleteire.

A **magánszektor** is kiveszi a részét a feladatokból. A Bizottság jelenleg vizsgálja, hogy miképpen lehetne a magáncégektől kapott természetbeni adományokat hozzáadni a közös erőfeszítésekhez. Számos **fuvarozó** spontán támogatást ajánlott fel: humanitárius vasúti járatokat indítanak és ingyenjegyeket adnak a menekülőknek, valamint humanitárius segélyeket szállítanak Ukrajnába. A Bizottság egyeztetni fog a magánszektor szereplőivel, hogy megkönnyítse és kiterjessze ezeket a törekvéseket²⁶. Operatív iránymutatásainak részeként a Bizottság azt ajánlja, hogy a tagállamok ne szabjanak ki pénzbírságot azokra a

---

²⁶ Például légitársaságok, vasúti, busz- és hajózási társaságok kínálnak ingyenes vagy kedvezményes jegyeket az Ukrajnából menekülők számára.

fuvarozókra, amelyek érvényes úti okmányokkal nem rendelkező, ideiglenes védelmet élvező személyeket szállítanak.

Az Ukrajna ellen vívott háború elől menekülők millióinak befogadása nem csupán az EU feladata. Az EU globális partnerei világszerte elítélik Oroszország agresszióját, és ki szeretnék venni a részüket az otthonukat és a megélhetésüket elvesztők megsegítésében. A szolidaritási platform a **harmadik országok célzott együttműködési platformján** keresztül segítheti elő a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyek útvonalának meghatározását, különös tekintettel azokra az országokra, ahol már most is jelentős ukrán közösség él (pl. Kanada vagy az Egyesült Királyság).

Az EU továbbra is segíti azon **harmadik országbeli állampolgárok hazaszállítását**, akik a háború kitörésekor Ukrajnában tartózkodtak. Ennek érdekében pl. együttműködik a származási országokkal. Számos harmadik ország közvetlenül vagy uniós segítséggel hazaszállította állampolgárait. A Frontex támogatta a Lengyelországból Tádzsikisztánba, illetve Kirgizisztánba tartó, önkéntes visszatérők számára rendelkezésre bocsátott első humanitárius légi járatokat. A jövőben további ilyen járatok indulnak. A Bizottság a Nemzetközi Migrációs Szervezettel közösen olyan eszköz létrehozásán dolgozik, amellyel támogatni tudja a keleti partnerség országait (pl. Moldovát) a háború elől menekülő harmadik országbeli állampolgárok hazatelepítésében.

8. GYORS ÉS RUGALMAS MEGOLDÁSOK A SZOLIDARITÁS FINANSZÍROZÁSÁHOZ

A Bizottság késedelem nélkül intézkedett, hogy az Ukrajna elleni háború elől menekülőket befogadó tagállamok pénzügyi támogatásban részesüljenek. A források mobilizálását az uniós polgári védelmi mechanizmus, a kohéziós politika és a belügyi alapok keretében már rendelkezésre álló mechanizmusok széles skálája teszi lehetővé. Ide tartoznak pl. az infrastruktúrába, a felszerelésekbe, az oktatási, foglalkoztatási, lakhatási, egészségügyi, szociális és gyermekgondozási szolgáltatásokba történő beruházások is. Az azonnali segítségnyújtás másik forrása a leginkább rászoruló személyeket támogató európai segítségnyújtási alap.

Az **európai menekültekre irányuló kohéziós fellépésre (CARE)**²⁷ vonatkozó javaslat, amelyet az **Európai Parlament és a Tanács** az elkövetkezendő napokban fog elfogadni, megkönnyíti a 2014–2020-as programokból még rendelkezésre álló források felhasználását. Ez elsősorban azt jelenti, hogy az Európai Regionális Fejlesztési Alap és az Európai Szociális Alap felhasználása rugalmasabb és egymással felcserélhető lesz. A háború elől menekülőkre fordított valamennyi kiadás 2022. február 24-ig (Ukrajna orosz megszállásáig) visszamenőleg támogatható: a források azonnal mozgósíthatók, anélkül, hogy meg kellene várni a programok módosítását. A világjárvány miatt bevezetett kivételes 100 %-os társfinanszírozási arány egy évvel meghosszabbodik, ezáltal források szabadulnak fel az operatív igények kielégítésére, és enyhülnek az országos, regionális és helyi költségvetésekre nehezedő terhek. E rugalmassági mechanizmusokból az a nagyszámú civil szervezet is támogatható, amelyek jelenleg fontos szerepet játszanak a tagállamokba érkezők fogadásában és alapvető igényeinek kielégítésében.

A **belügyi alapokra** vonatkozó módosítások fel fogják szabadítani a Menekültügyi, Migrációs és Integrációs Alap azon forrásait, amelyeket a 2014 és 2020 közötti időszakra

---

²⁷ COM(2022) 109 (2022.3.8.).

bizonyos konkrét célokra elkülönítettek, de nem használtak fel. Ezeket a forrásokat a tagállamok rugalmasan használhatják fel az új szükségletek kielégítésére²⁸.

Felhasználhatók továbbá a **REACT-EU** keretében rendelkezésre álló források is, különösen annak 2022. évi, legfeljebb 10 milliárd EUR összegű részlete, ha a finanszírozás összhangban áll a világjárvány utáni helyreállításra irányuló célkitűzéssel. A forráshoz jutás felgyorsítása érdekében az EU a REACT-EU keretében további **3,4 milliárd EUR** összegű előfinanszírozást fog folyósítani a tagállamoknak, elsősorban azoknak, amelyek a legközelebb vannak az EU–Ukrajna határhoz.

A 2021–2027-es időszakra vonatkozó pénzügyi kereten belül a belügyi és a kohéziós alapokból további jelentős összegek hívhatók le. A tagállamok már most is indíthatnak támogatható projekteket, mivel a kiadások 2021. január 1-jétől jogosultak költségtérítésre.

A tagállamok tehát különböző finanszírozási lehetőségeket vehetnek igénybe az Ukrajna elleni háború elől menekülők támogatása érdekében, mivel rugalmasan felhasználhatják a korábbi és a jelenlegi költségvetési időszak rendelkezésre álló forrásait. A Bizottság felkéri a tagállamokat és a régiókat, hogy használják ki ezeket a lehetőségeket, gyorsítsák fel az alapok programozását és fogadjanak el olyan intézkedéseket, amelyek az ukrajnai háború elől menekülők támogatását célozzák.

A Bizottság átfogó iránymutatást és egyéni támogatást kíván nyújtani minden tagállami érintettnek azzal kapcsolatban, hogy miképpen optimalizálható az uniós finanszírozás. Ennek érdekében **egyablakos ügyintézési pont** létrehozásával segíti a tagállamokat és a régiókat, amelyen keresztül a tagállamok azonnali szakértői válaszokat kaphatnak majd konkrét kérdéseikre. A Bizottság továbbá szakértői csoportokat küld a helyszínre, hogy iránymutatást és támogatást nyújtson a tagállamoknak.

A **technikai támogatási eszköz** célja, hogy testre szabott támogatást nyújtson a tagállamoknak az intézményi kapacitásuk kiépítéséhez, és hogy elősegítse a megváltozott körülmények kezelését. A Bizottság célzott felhívást²⁹ tett közzé, válaszul arra, hogy a háború miatt a tagállamoknak új szükségleteik jelentkeztek. A technikai támogatási eszköz egyik vezérprojektje a migránsok integrációját célozza. A tagállamok ennek keretében technikai támogatáshoz folyamodhatnak, hogy az érkezők számára mielőbbi hozzáférést biztosíthassanak az olyan létfontosságú szolgáltatásokhoz, mint a lakhatás, az oktatás és a foglalkoztatás, valamint segítséget kapjanak az uniós források felhasználásához. A migránsok integrációjával és a gyermekgaranciával kapcsolatos projektek keretében jelenleg megvalósuló tevékenységek rövid időn belül kiigazíthatók az ukrajnai háborúból eredő új szükségleteknek megfelelően. Hét tagállam máris megkezdte a migránsok támogatásának javítására irányuló tervek kidolgozását, többek között a készségek elismerése és a foglalkoztatás terén. Ezek a tervek az új szükségletekhez igazíthatók. A tagállamok továbbá különleges intézkedéseket igényelhetnek a technikai támogatás gyors mozgósítása érdekében.

9. KÖVETKEZTETÉS

Az Ukrajna elleni orosz agresszió elől menekülő emberek millióinak befogadása példa nélküli uniós válaszigényeket tett és tesz szükségessé a szolidaritás, a koordináció és a kölcsönös segítségnyújtás tekintetében. Ebben a közleményben a Bizottság áttekintést nyújt

---

²⁸ COM(2022) 112 (2022.3.8.).

²⁹ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/hu/ip_22_1867

arról, hogy miképpen használja fel az összes rendelkezésére álló koordinációs, szervezési és finanszírozási eszközt, hogy segédkezet nyújtson a tagállamok által már megkezdett munkához.

A Bizottság napi kapcsolatban áll a tagállamokkal és az érdekelt felekkel, például a vállalkozói szférával, a nem kormányzati szervezetekkel és a civil társadalom egyéb szereplőivel. A tagállamoknak mihamarabb válaszokra van szükségük az új kihívásokra való reagálás mikéntjét és az átmeneti védelemről szóló irányelv alapján rájuk háruló új kötelezettségeket illetően.

Az EU-nak és tagállamainak megvannak azok az erőforrásaik, ismereteik és szaktudásuk, amelyek révén megbirkózhatnak az előttük álló kihívásokkal. Rendelkezünk továbbá a megoldáshoz szükséges hálózatokkal, eljárásokkal és elszántsággal is. Össze kell fogniuk, hogy együttes fellépéssel az EU egész területén támogatást tudjunk nyújtani. Közös célunk, hogy az európaiak jóindulatát átültessük a gyakorlatba, és segítsünk az orosz agresszió következtében otthonuk elhagyására kényszerült személyek millióin.

Bár a hangsúly most az azonnali és a középtávú szükségletek kielégítésén van, a jelenlegi helyzet arra figyelmeztet minket, hogy átfogó migrációkezelési és menekültügyi rendszert kell tető alá hoznunk.

A Bizottság felkéri az összes intézményt, hogy mielőbb vizsgálják meg ezt a közleményt. A Bel- és Igazságügyi Tanács soron következő, 2022. március 28-i ülésén a belügyminisztereknek lehetőségük nyílik részletesebben megvitatni a releváns gondolatokat.